

Suojakäsineiden käyttö terveydenhuollossa

Terveydenhuollossa käytetään suojakäsineitä erilaisissa tilanteissa. Suojakäsineiden käytön tarkoituksena on:

1. Vähentää taudinaiheuttajien siirtymistä henkilökunnalta potilaaseen.
2. Vähentää terveydenhuollon työntekijän riskiä kontaminoida kädet verellä, eritteillä ja taudinaiheuttajilla.
3. Suojata työntekijän käsien ihoa erilaisilta kemiallisilta tai muilta ihoa ärsyttäviltä aineilta.

Monikäyttöiset suojakäsineet laitoshuollossa

Siivoustyössä ja huoltotyössä voidaan käyttää monikäyttöisiä käsineitä, joiden tulee olla henkilökohtaiset. Suojakäsineiden alla voidaan käyttää puuvillaista aluskäsineitä.

Monikäyttöisissä käsineissä tulee olla CE -merkintä.

Monikäyttöiset käsineet huolletaan pesemällä käsineet ulkopinnalta nestemäisellä saippualla aina työvaiheiden välissä. Työn päätyttyä monikäyttöiset käsineet pestään sisä- ja ulkopinnalta nestemäisellä saippualla, jonka jälkeen ne laitetaan haarukkamalliseen telineeseen kuivamaan. Siivous- ja huoltotyössä voidaan käyttää myös kertakäyttöisiä käsineitä, jotka vaihdetaan aina työvaiheesta toiseen siirryttäessä. Vaihdon yhteydessä kädet desinfioidaan. Kertakäyttöisten suojakäsineiden tulee olla käytettäviltä kemikaaleilta suojaavat.

Suojakäsineitä käytettäessä on huomioitava, että käsineiden käyttö rasittaa käsien ihoa. Suojakäsineitä saisi käyttää yhtäjaksoisesti korkeintaan puoli tuntia.

Hoito- ja tutkimustilanteissa käytettävät kertakäyttöiset suojakäsineet

Hoito- ja tutkimustilanteesta riippuen valitaan joko steriilit tai tehdaspuhtaat suojakäsineet. Hoito- ja tutkimustilanteissa käytettävät suojakäsineet ovat aina kertakäyttöiset. Niitä käytetään toimenpide- ja potilaskohtaisesti. Kertakäyttöisiä suojakäsineitä ei pestä eikä desinfioida.

Terveydenhuollossa käytettävien kertakäyttöisten suojakäsineiden tulisi olla standardien SFS-EN 455 (1-3) mukaiset. Jos käsineiden on tämän lisäksi suojattava kemikaaleilta, on suojakäsineen oltava yleisen standardin SFS-EN 420 ja vielä SFS-EN 374 mukaiset. Käsinevalinnat kemikaaleja vastaan tehdään käsineille tehtyjen kemikaaliläpäisevyystestien tulosten perusteella.

Käsineiden tulee olla puuterittomat. Puuterilliset käsineet voivat aiheuttaa leikkauspotilailla inflammatorisia reaktioita ja kiinnikkeitä. Lisäksi puuteri saattaa aiheuttaa herkistymistä ja

yliherkkyysoireita, sekä potilaille että henkilökunnalle, kosketuksen välityksellä tai hengitysilmaan leviävien puuterin sisältämien valkuaisainehiukkasten välityksellä. Käsinemateriaaleissa tulee ottaa huomioon, että ne sisältäisivät mahdollisimman vähän yliherkkyyttä aiheuttavia valkuaisaineita (esim. luonnonkumiallergia).

Suojakäsineateriaaleista vinyyli-, nitrili- ja lateksikäsineet soveltuvat tutkimuskäsineiksi. Vain jos käsineet joutuvat alttiiksi huomattavan suurelle, pitkäkestoiselle mekaaniselle rasitukselle, esimerkiksi leikkauksissa, lateksikäsineet ovat kestävyytensä vuoksi suositeltavampi vaihtoehto.

Suojakäsineitä käytetään

- steriiliteettiä vaativissa toimenpiteissä/toiminnoissa.
- kun on mahdollisuus, että kädet kontaminoituvat verellä tai eritteillä.
- kun kosketellaan limakalvoja tai rikkoutunutta ihoa.
- kun kosketellaan kosketuseristyksessä olevaa potilasta tai hänen ympäristöään.

Suojakäsineiden käyttö ei vähennä käsien desinfiointitarvetta.

Suojakäsineet puetaan puhtaisiin, kuiviin käsiin. Kädet tulee desinfioida aina juuri ennen käsineiden pukemista, koska suojakäsineissä voi olla mikroreikiä. Desinfiointin jälkeen käsien annetaan kuivua ennen käsineiden pukemista, koska käsihuuhteen etanoli voi reagoida käsineateriaalin kanssa ja aiheuttaa mm. reikiintymistä käsineisiin.

Kädet voivat kontaminoitua, kun suojakäsineet riisutaan. Tästä syystä kädet tulee desinfioida välittömästi käsineiden riisumisen jälkeen, jotta käsiin tulleet taudinaiheuttajat saadaan tuhottua.

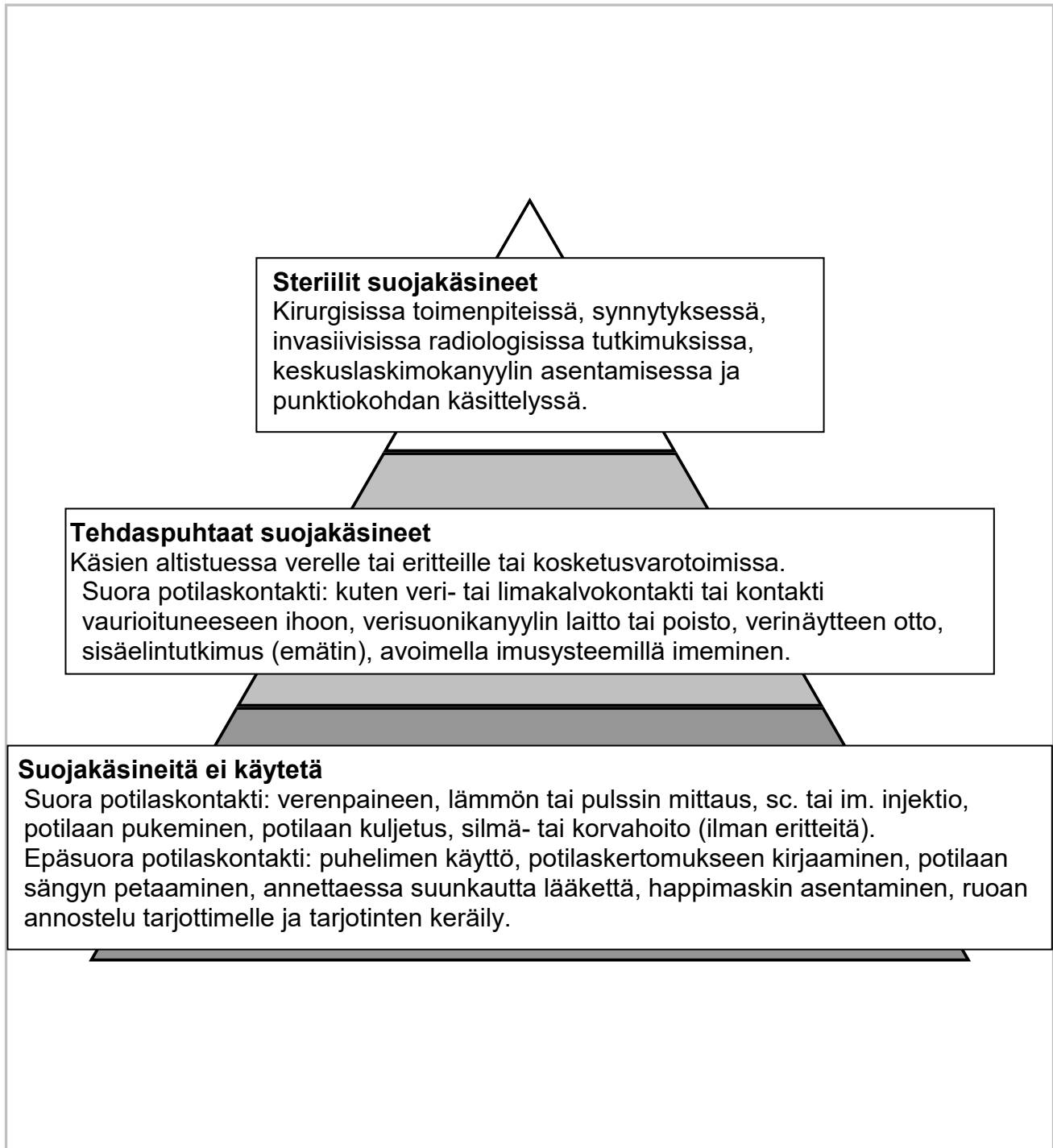
Suojakäsineet riisutaan,

- kun yksittäisen potilaan hoitotoimenpide tai hoitotilanne on päättynyt.
- kun limakalvon tai rikkoontuneen ihon koskettelu on päättynyt tai tilanne, jossa kontaktiin vereen tai eritteisiin on päättynyt.
- kun on tilanne, jossa kädet tulee desinfioida käsihuuhteella.
- kun ne ovat rikkoutuneet tai on aiheutta epäillä niiden rikkoutuneen.
- kun steriilit käsineet kontaminoituvat
- kun steriilejä leikkauskäsineitä on pidetty yhtäjaksoisesti yli kaksi tuntia

Suojakäsineet riisutaan käsien ihoa mahdollisimman vähän kontaminoiden. Kun potilaan hoidossa tulee tilanne, että käsineet on jo aiemmin puettu, mutta samankin potilaan kohdalla siirrytään toimenpiteestä toiseen, tulee käsineet vaihtaa. Käsineiden riisumisen jälkeen kädet desinfioidaan ennen uusien käsineiden pukemista. Tällainen tilanne voi tulla esimerkiksi kosketuseristyksessä olevan potilaan hoidossa. Potilaalle toteutetaan useita toimenpiteitä

peräkkäin, jolloin käsineet tulee vaihtaa toimenpiteiden välillä ja kädet desinfioida riisumisen jälkeen ennen uusien käsineiden pukemista.

Tästä ohjeesta poikkeavan suojakäsineiden käyttö (esimerkiksi käsihuuhteen käytön laiminlyönti suojakäsineiden riisumisen jälkeen) tai suojakäsineiden käyttö tilanteissa, joissa käsineiden käyttö ei ole tarpeellista, lisää mikrobirtartuntoja.

Kuva 1. Suojakäsineiden käyttö terveydenhuollossa.

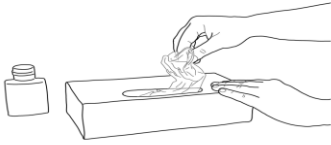
Suojakäsineisiin liittyvien kuvien pohjana käytetty WHO:n materiaalia:

http://www.who.int/qpsc/5may/Glove_Use_Information_Leaflet.pdf

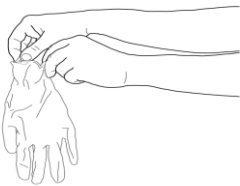
SUOJAKÄSINEIDEN PUKEMINEN JA POISTAMINEN

1. Desinfioi kädet käsihuuhteella ennen suojakäsineiden pukemista.

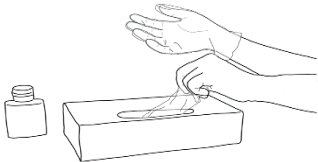
2. Ota käsine toisella kädellä alkuperäispakkauksestaan.

3. Kosketa käsineestä vain suuaukon reunaa

4. Pue suojakäsine käteen

5. Ota toinen suojakäsine paljaalla kädellä pakkauksesta. Kosketa vain käsineen reunaa.

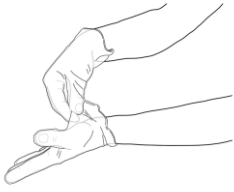

6. Tartu käsineellä puettavan käsineen reunasta siten, että vältät koskemasta käsineellisellä kädellä paljasta ihoa. Pue käsine käteen.

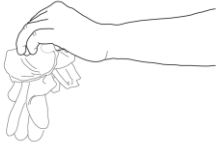

7. Käytä suojakäsineitä vain sellaisissa tilanteissa, joissa niitä ohjeen mukaan tarvitaan (Riski käsien veri, erite tai verellä tai eritteillä kontaminoituneen ympäristön kontaktiin, moniresistentit mikrobit, aseptiset tmp). Riisu suojakäsineet välittömästi toimenpiteen päätyttyä ja pue tarvittaessa uudet käsineet desinfioituasi.

Suojakäsineiden poistaminen

1. Tartu suojakäsineen ulkopintaan. Vedä käsine pois siten, ettet kosketa toisella käsineellä paljaaseen ihoon ja riisuttavan käsineen ulkopinta jää sisälle.

2. Pidä riisuttua suojakäsineitä hansikoidussa kädessä. Työnnä paljaat sormet käsineen reunan alle ja poista käsine siten, että käsineet tulevat päällekkäin puhtas sisäpinta päälle.

3. Heitä poistetut suojakäsineet suoraan roskeen.

4. Suojakäsineiden poistamisen jälkeen desinfioi kädet käsihuuhteella.